

Козацькому роду нема переводу!

Козацький край

№5 (63)
17 вересня
2014 р.

НА ЛІНІЇ ВОГНЮ – ЗВЕДЕНИЙ ЗАГІН ЧЕРКАСЬКОЇ МІЛІЦІЇ

Управління МВС України
в Черкаській області

У БОРОТБІ ПРОТИ ВОРОГІВ УКРАЇНИ МІЛІЦІЯ І НАРОД — ЄДИНІ!

Протягом декількох століть наша Держава веде боротьбу за власну незалежність. У цій нелегкій боротьбі ми втрачаємо найкращих наших земляків — справжніх патріотів, людей, які безмежно люблять свою землю та свій народ.

24 серпня 1991 року збулася одвічна мрія українців — наша країна отримала омріяну незалежність і здавалося б, що вже ніщо не може стати на заваді розбудові новій сучасній і процвітаючій країні. Проте перед українцями постало нове випробовування, нова боротьба за незалежність України, і так само як і сотні років тому вони об'єдналися і однією потужною стіною стали на захисті кордону нашої Батьківщини.

Сьогодні ми всі спостерігаємо, як протиборствуючі сторони, які стояли по різні боки барикад на Майдані Незалежності, об'єдналися в боротьбі проти агресора. Добровольчі батальйони, створені з активістів, людей, які зробили Революцію Гідності, пліч-о-пліч з працівниками міліції боронять кордони нашої держави.

Українці — це потужна нація, це сила, яка є у кожного з нас в душі, в кожному серці, у кожному подиху. У той час, коли на кону доля твоєї країни, не може бути мови про образи та помсту — ми всі маємо спільно стати на заваді агресору, який намагається відібрати у нас, наших дітей та батьків одвічну мрію наших предків — процвітаючу та вільну Україну.

Вже не один місяць правоохоронці Черкащини несуть службу в Донецькій та Луганській областях, захищаючи мирне населення від агресора, і з кожним місяцем ми все більше і більше починаємо розуміти, що саме зараз відбувається народження нової Української міліції — правоохоронців, які ціною власного життя доводять, що вони справді патріоти та захисники українського народу.

Наші земляки-черкашани вже не один раз довели свою вірність присязі та переконали, що у цій нелегкій боротьбі будуть стояти до останнього. Мало кому відомо, що в перші дні відлядження у зону АТО зведений загін Черкаської міліції потрапив у засідку, під шквальний обстріл сепаратистів. Поранений командир, розуміючи всю відповідальність, категорично відмовився від госпіталізації і продовжив виконувати покладені на нього завдання. На долю зведеного загону черкаських правоохоронців випадали і оточення, і бомбардування «Градами» та артилерією противника, але вони не зробили ні кроку назад і виконали та продовжують виконувати поставлені перед ними завдання, як сказано у Присязі: «Мужньо і рішуче, не шкодуючи своїх сил і життя, захищати громадян, державний устрій і громадський порядок від злочинних посягань».

І робота черкаських правоохоронців була оцінена належним чином. У вдячність за самовіддану службу громада міста Сватово вручила нашим землякам бойовий стяг зведеного загону Черкаської міліції — прапор, який відтоді постійно знаходиться поряд із нашими міліціонерами та яким вони по справжньому пишуться — адже це нагорода, вручена від широкого серця простими українськими громадянами.

Дійсно, дивлячись правді в очі, можна сказати, що довіра до правоохоронців не висока. За час незалежності, до працівників міліції було багато нарікань, проте саме зараз, коли міліціонери, взявши до рук зброю, разом з громадянами стали в одну потужну шеренгу і спільними зусиллями, не дивлячись ні на що, боронять кордони нашої країни від підступного «старшого брата», можна констатувати — дійсно на наших очах відбувається творення нового українського правоохоронця, справжнього захисника та помічника громади.

Маємо надію, що невдовзі це протистояння закінчиться і в нашу країну знову повернуться мир та злагода і український народ, пройшовши через всі ці страшні випробування, постане серед сім'ї європейських держав повноцінним членом родини з потужною державою, сильною армією та міліцією, яка буде мати довіру мало не кожного громадянина країни.

Прапор, який став символом-оберегом для черкаського зведеного загону УМВС, виготовили майстри з Луганщини

За ініціатииви жителів міста Сватово Луганської області виготовлено прапор, який символізує зведений загін УМВС України в Черкаській області. Поблизу приміщення Сватівської міської ради в урочистій обстановці міський голова

фесіоналізму, бійцям загону вдалося не допустити проявів сепаратизму та тероризму на території міста Сватово та Сватівського району і зберегти життя та здоров'я мирного населення. На вдячність за професійне виконання своїх службо-

деного загону та подякували за те, що вони цілодобово стояли на сторожі охорони громадського порядку, слідкуючи за дотриманням законності та ціною власного життя забезпечували мирне небо над головою жителів Сватівщини. Місцеві жителі висловили шире сподівання, що вручений прапор буде зігрівати серця бійців загону, стане для них оберегом і збереже їхні життя.

Володимир Івашенко подякував за подарунок та передав прапор зведеного загону його командир —

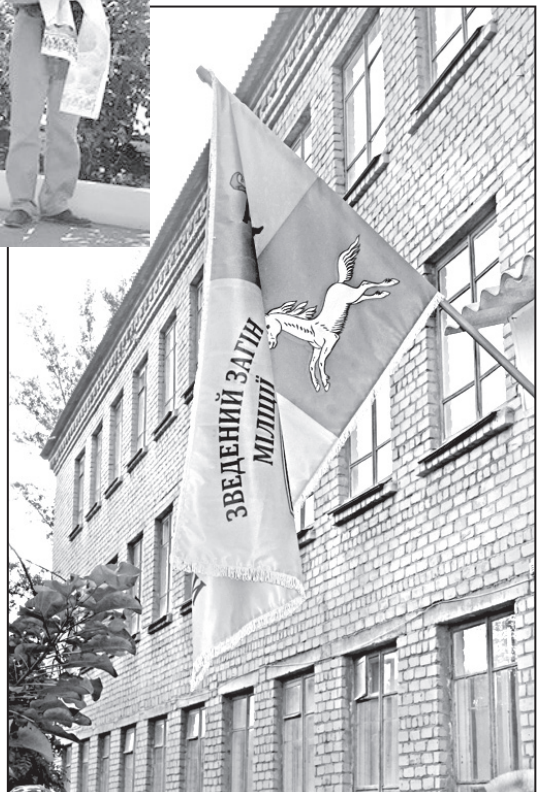

передав його заступникові начальника УМВС — начальникові міліції громадської безпеки Володимиру Івашенку, який вже четвертий раз особисто здійснював ротацію черкаських правоохоронців, котрі виконували службові завдання в рамках проведення АТО на території східних областей України.

На той час вже декілька місяців поспіль працівники міліції брали участь в Антитерористичній операції, справно несли службу. Під керівництвом Анатолія Харенка, Володимира Тютюнника та Богдана Возняка правоохоронці довели, що міліція Черкащини завжди є, і буде на боці мирних громадян, які прагнуть миру та спокою на своїй землі. Починаючи з травня, понад два місяці черкаські правоохоронці знаходилися в місті Сватово, де виконували покладені на них обов'язки. Завдяки проявленому про-

вих обов'язків місцеві жителі, керівництво міста та району підготували для міліціонерів подарунок — виготовлений місцевими майстрами прапор, який символізує зведений загін УМВС України в Черкаській області.

Під час чергової ротації, слідуючи в нове місце дислокації (у місто Новий Айдар), працівники міліції Черкащини завітали на запрошення громади міста Сватово, де в урочистій обстановці міський голова Євген Рибалко та голова районної державної адміністрації Олексій Борзило вручили правоохоронцям символ зве-

начальникові Управління громадської безпеки УМВС України в Черкаській області Віктору Іваньку, який спільно із працівниками міліції приступив до подальшого несення служби по охороні громадського порядку та виконанню бойових завдань на території Луганської області.

У рамках спецпроекту "батальйони волі", започаткованого за сприяння голови Черкаської облдержадміністрації Юрія Ткаченка, нинішній спецвипуск газети "Козацький край" — вже третій. Попередні присвячувалися батальйону "Черкаси" та батальйону "Айдар"

ЧЕРКАСЬКИХ ПРАВООХОРОНЦІВ У ЗОНІ АТО ВІДВІДАЛИ НАЧАЛЬНИК УМВС ТА ГОЛОВА ОДА ЧЕРКАЩИНИ

Четверта зміна черкаських правоохоронців спільно з представниками самооборони несла бойове чергування на території Луганської області.

Місце дислокації 90 бійців — поблизу передової і розуміючи всю складність ситуації майже кожен житель області намагався їм всіляко допомогти. Керівництво також не залишало поза увагою бійців зведеного загону.

Так, розташування працівників міліції Черкащини, які несли службу в зоні проведення АТО, відвідав начальник УМВС України в Черкаській області Владислав Пустовар. Головна ціль поїздки — підтримати бойовий дух міліціонерів та перевірити, як вони несуть службу.

Завітав і голо-

ва Черкаської облдержадміністрації Юрій Ткаченко. Юрій Олегович спільно з виконуючою обов'язки голови Луганської ОДА Іриною

Веригіною відвідав місце дислокації бійців загону та побував на дальніх блокпостах, які розташовані по-

Голова Черкаської ОДА Юрій Ткаченко, командир зведеного загону міліції Віктор Іванько, "самооборонівець" Олександр Халамейдик та головний редактор "Козацького краю", доброволець батальйону "Айдар" Олег Островський. Блокпост поблизу Дмитрівки під Луганськом.

Начальник УМВС в Черкаській області Владислав Пустовар з бійцями блокпосту під час інспектування несення служби.

близьку Луганська, де саме несли бойове чергування наші міліціонери.

Примітно, що приїзд голови Черкаської ОДА співпав з іменинами сімох правоохоронців. Юрій Ткаченко особисто привітав іменинників зі

святом і вручив кожному з них подарунковий годинник та український прапор — символ нашої незалежної держави та майбутньої перемоги.

СЗГ УМВС України в Черкаській області

ПАТРІОТИЧНИЙ УРОК — "УКРАЇНА — ЄДИНА КРАЇНА" В ДВОХ ЧЕРКАСЬКИХ ШКОЛАХ ПРОВЕЛИ МІЛІЦІОНЕРИ ІЗ ЗОНИ АТО

У День знань під час проведення відкритих уроків правоохоронці, які брали участь в антитерористичній операції, поспілкувалися з учнями 7-11 класів 24-ої та 28-ї шкіл Черкас та розповіли про подвиги наших співвітчизників, які наразі боронять країну від зовнішнього ворога.

У день свята "Першого дзвоника" працівники спеціальної роти міліції та спецпідрозділу "Грифон" УМВС, які безпосередньо брали участь в АТО на сході, за особистим проханням керівництва шкіл провели виховні уроки з учнями навчальних закладів і привітали дітей з початком навчального року.

Під час виховної години правоохоронці розповіли дітям історію створення нашої країни, яка тривалий час виборювала свою незалежність і наразі стала на порозі чергового випробування. Військові, працівники міліції, прикордонники та всі неабайдужі, свідомі громадяни нашої держави наразі стоять на захисті кордонів України та ведуть нещадну боротьбу із зовнішнім ворогом.

Діти з увагою слухали гостей, по їх схвильованих обличчях було помітно, що кожен з них вболіває, щоб все якнайшвидше завершилося і їхні однолітки, які наразі вимушені жити в зоні бойових дій, так само як і вони змогли піти до школи та почути звуки дзвіночка, який проголосить про початок нового навчального року в незалежній та єдиній Україні, країні, в якій немає місця насиллю та терору.

Наприкінці зустрічі дітлахи та вчителі подякували гостям за цікавий урок, а правоохоронці, в свою чергу, дякували дітям за їхні малюнки, які для наших воїнів є чи не найціннішим подарунком і оберегом, а також пообіцяли школярам, що і надалі боронитимуть нашу країну та прикладуть максимум зусиль, щоб всі наші співвітчизники могли жити під мирним небом.

СЗГ УМВС України в Черкаській області

Черкаські даїшники місяць провели на Донбасі

Після тривалого відрядження в зону проведення антитерористичної операції до своїх родин повернулися п'ятнадцять Черкаських співробітників ДАІ. Протягом місяця вони несли службу по забезпеченню безпеки дорожнього руху, охорони громадського порядку та спільно з іншими підрозділами органів внутрішніх справ приймали безпосередню участь у спеціальних операціях у зоні АТО.

Зустрічали своїх колег вільні від служби правоохоронці та керівництво УДАІ. Заступник начальника Державтоінспекції в Черкаській області підполковник міліції Віталій Нікітенко привітав інспекторів-добровольців з поверненням, подякував за службу та оголосив про надання їм короткострокових відпусток для відпочинку і відновлення сил. Після здачі зброї і безприсасів працівники ДАІ поспішили додому, де їх так зачекалися рідні та близькі.

На нараді в обласному УМВС, що була присвячена 23-ій річниці Незалежності України, всі право-

охоронці отримали цінні призи та подяки за сумлінне виконання своїх службових обов'язків.

Коментуючи своє відрядження в східні регіони держави, черкаські правоохоронці висловили свою спільну думку про те, — що захист нашої Батьківщини — це не героїзм, а обов'язок кожного з нас, і в разі потреби, вони знову готові зі зброєю в руках захищати свою країну. І не лише за наказом, але і за покликом серця...

УДАІ УМВС України в Черкаській області

Підприємці з Черкас подарували бійцям зведеного загону автобус "Богдан"

У часи збройного протистояння на сході України, неабайдужі громадяни всіляко намагаються допомогти учасникам

антитерористичної операції. Вагомий внесок у підтриманні українських бійців роблять і організації та підприємства з усіх регіонів нашої держави. Не стали осторонь цієї проблеми і підприємці Черкащини.

Так, за ініціативою дирекції одного із приватних підприємств міста Черкаси бійцям зведеного загону працівників міліції УМВС України в Черкаській області, які виконують покладені на них обов'язки із охорони громадського порядку, було передано в користування автобус "Богдан". За словами директора підприємства, він вже не вперше допомагає захисникам цілісності нашої держави та сподівається,

що цей дарунок стане в нагоді і послужить нашій спільній справі.

Очільник міліції області Владислав Пустовар особисто отримав ключі та документи на транспортний засіб та висловив слова вдячності за проявлену увагу та підтримку. Владислав Володимирович зазначив, що саме завдяки волонтерам та неабайдужим громадянам, які усіляко намагаються підтримати наших товаришів, які наразі виконують свої службові обов'язки в зоні проведення антитерористичної операції, у них підвищується бойовий дух і вони з новими силами готові йти до нашої спільної перемоги над зовнішнім агресором.

СЗГ УМВС України в Черкаській області

ЦЕЙ ЧАС НЕ ЗАБУТИ НІКОМУ...

Повернення додому...

ЧЕРКАСЬКА МІЛІЦІЯ НА ЛУГАНЩИНІ "ВКЛЮЧИЛА МАШИНУ ЧАСУ", ПОБУВАВШИ У ПОДІЯХ, СХОЖИХ З ТИМИ, ЩО ВІДБУВАЛИСЯ СОТНЮ РОКІВ ТОМУ...

Олександр БРАВАДА

Черкаському зведеному загону міліції протягом декількох місяців довелося забезпечувати правопорядок у зоні АТО на Луганщині. Події цих днів у місцях, де дислокувався і ніс службу загін, нагадували історію столітньої давнини...

Як відомо, Революція Гідності розпочалася у листопаді 2013 року з несподіваного для народу рішення тодішнього президента Віктора Януковича припинити зближення з Європою і різко вирушити у закулісся "обійми" Москви, які фактично знищували економічну й політичну незалежність української держави. Наслідок — народ повстав і змусив Януковича тікати за кордон, до російського Ростова. Точно так само, рівно за 95 років до того, теж у листопаді місяці але 1918 року наразився на повстання українського народу тодішній гетьман Павло Скоропадський. І розплатився кріслом саме за такі ж дії — бо проголосив маніфест про федеративний зв'язок України з Росією, який знищив би державну самостійність. Наслідок — гетьмана Скоропадського витурили з Києва так само безславно як і Януковича, з тією лише різницею, що втік він за кордон не в Росію, а до Європи — на відміну від Януковича, шляхи Скоропадському туди не були закриті...

Взагалі, 1918 рік в історії України був дуже схожим з роком 2014. З одного боку — те саме прагнення Києва здобути повну волю і стати на європейський шлях розвитку. З іншого боку — така сама істерика Москви з приводу того, що вона втрачає свій вплив. І спроби так само розколоти Україну — шляхом створення маріонеткової "Данецько-Криворозжської советської республіки", з так само маріонетковим промосковським "урядом", який складався із заїжджих росіян та їхніх місцевих прислужників-сепаратистів.

Після повстання і втечі з

Києва проросійського гетьмана влада перейшла до рук Директорії Української Народної Республіки, до складу якої увійшли Симон Петлюра і Андрій Макаренко — обоє з Полтавщини, Володимир Винниченко родом з Кіровоградщини, який певний час прожив у Каневі на Черкащині, Панас Андрієвський з Уманщини та Федір Швець з Жаботина сучасного Кам'янського району Черкащини. Таким чином, усі п'ятеро найвищих керівників держави були родом з Центральної України. Втім, на відміну від "дніпропетровських" у політиці кінця ХХ століття і "донецьких" початку ХХІ століття, тодішні керівництво України не страждало підбором політичних кадрів за принципом "землячества".

Так, після приєднання ЗУНР до складу Директорії було включено Євгена Петрушевича родом зі Львівщини, а першим міністром внутрішніх справ став уродженець Новоалександрівки сучасної Донеччини Олександр Мицюк.

Чим, зокрема, цікавий цей перший керівник МВС незалежної України — тим, що свою трудову діяльність розпочинав інструктором у лісництві Вереміївки Золотоніського повіту (нині — Чорнобильського району) Черкащини. Саме тут набрався українського бунтарського духу і почав мріяти про незалежність України від Москви. 1905 року в селі вибухнула так звана "Вереміївська буча".

яку змогли придушити тільки викликані з Кременчука і Золотоноші царські війська. Власне, назву цьому локаль-

ному селянському повстанню дав саме твір майбутнього міністра МВС Мицюка — як очевидець, він написав про це документальну оповідь, пізніше видану друком. Самого ж майбутнього блюстителя правопорядку за створення у Вереміївці підпільного осередку селянської спілки арештували і заслали до Середньої Азії.

В останній день 1918 року, 31 грудня засідання Кабміну

Як майже століття тому холодноярці боролися свій край від московсько-більшовицьких зайд, так і тепер черкащани стали на сторожі українських інтересів під чорним прапором Холодного Яру з написом "Воля України — або смерть". Цей прапор був разом з нашими бійцями на Сході...

УНР в Києві проходило під головуванням сааме цього сина Донбасу, вихованого у любові до України Черкащиною. Того дня Олександр Мицюк проголосив доповідь "Про скасування

інституту Державної варті і формування народної міліції". У ті дні правоохоронці по всій Україні чіпляли синьо-жовті стрічки на рукави мундирів і на зброю — так, як роблять це зараз... У лютому 1919 року внаслідок захворювання тяжкою хворобою Олександр Мицюк змушений був піти з посади міністра. А сам Олександр Мицюк ще встиг прославитися на всю Європу як успішний юрист, економіст, соціолог та політолог. Знаменитим, зокрема, стало його дослідження фашизму, як ідеології: ще в 1929 році ек-

міністр МВС України підкреслював, що між фашизмом і українським націоналізмом немає жодної точки дотику, натомість фашизм дуже схожий за своєю суттю і жорстокістю з московським комунізмом, бо і фашизм, і комунізм за визначенням Мицюка, "за розбите скло б'є десять, а за спалений дим палить три..."

Цікаво, що коли Мицюк покидав пост міністра, керівництво МВС він передав уродженцю села Ліпляве сучасного Канівського району Черкащини — Андрію Лівичкому. Реформа органів внутрішніх справ тривала й далі, причому до спільних патрулювань і наведення порядку в державі, яка була у стані війни з більшовицькою Росією, були задіяні й солдати, загонами самооборони та Вільне козацтво, а функції тогочасної народної міліції, як і нині,

часом неможливо було відрізнити від функцій військових, коли вони пліч-о-пліч ставали на захист українських міст і сіл...

Повернемося ж тепер до наших сучасних міліціонерів на землі Донеччини і Луганщини, які Москва через майже століття знов так само намається захопити, щоб розхитати Україну і спробувати знову зупинити її на шляху до Європи. Зведений загін черкаської міліції попервах дислокувався у райцентрі Сватово — колишній слободі Сватова Лучка, заснованій козаками-переселенцями з Центральної України у 1660-х роках. З цього містечка родом був підполковник Армії Української Народної Республіки Дмитро Лівичкий, який у боях проти більшовицької Москви командував штабом 7-ї бригади Залізної стрілецької дивізії.

Наступне місце дислокації черкащан — Новий Айдар, так само заснований козаками, але дощенту спалений разом з усіма жителями російськими військами за участь у антимосковському Булавинському повстанні місцевих козаків, на допомогу яким прийшли козаки із Запорозької Січі. Прізвисько мешканців цього краю і їхні бойові подвиги свідчать про те, що незважаючи на ті розправи, козацький дух в околицях Нового Айдара не щез — зокрема, звідси родом були відважні воїни Другої світової війни: Герой Радянського Союзу, льотчик з прізвиськом Шевченко, та повний кавалер орденів Слави, піхотинець з козацьким прізвиськом Гетьман. До речі, і в сучасній історії нашої держави є добра зана всім людина родом з Нового Айдара — це Євген Селін, футболіст-захисник київського "Динамо" і Національної збірної України.

Ось такий цей край, де від весни й до осені 2014 року черкаська міліція стояла на блокпостах, перехоплювала посібників новітніх сепаратистів і Росії — знову злого на весь світ так само, як і майже сотню років тому...

www.cossackland.org.ua

Козацький край

Австралія США Росія

Великобританія Ірландія

Польща Німеччина

На сайті "Козацького краю" маємо читачів вже понад ста зарубіжних країн. Лідерами місяця по кількості "заходів" з-за кордону є США, Росія, Німеччина, Великобританія, Ірландія, Австралія та Польща

Передплатний індекс "Козацького краю":

89155

Вартість передплати:

- * на 1 рік — 126 грн. 50 коп.
- * на 6 місяців — 63 грн. 25 коп.

Козацький край

СІЧ ПОВЕРТАЄТЬСЯ...

У вересні 1775 року український народ розпочав боротьбу проти російського царизму за свою волю і незалежність. Це була перша спроба створення власної держави.

"Дружба народів"

майже тисячолітня історія

Юрій МИЦИК

Навіть найсучаснішому комп'ютеру важко перерахувати книжки й статті, видані в СРСР, в котрих оспівувалася нібито споконвічна й неперужна дружба між Росією та Україною. Такі публікації мали формувати й закріплювати у людській свідомості міфи та стереотипи, котрі у свою чергу полегшували формування "нової исторической общности — советского народа", а якщо останній вираз перекласти з компартійного "новоязу" на нормальну мову, то це значить полегшити тотальне обмосковщення українців, їхнє перетворення на манкуртів, на космополітичне перекотиполе і кирпогнучко-щиенків, у котрих і гадки не було б про Українську незалежну державу. З розпадом червоної Російської імперії — СРСР саме життя прирело ці міфи на невблаганну смерть. Аж ніяк не вписується у схеми дружби загарбання Москвою українського золотого та діамантового запасів, зарубіжних активів, флоту колишнього СРСР, територіальні претензії до України, економічний шантаж, позбавлення українців у Росії елементарних культурно-національних прав і т. д.

Якщо звернутися до відносно недавнього минулого, то ніяк не можна обминути голокост-голодомор, влаштований Московською імперією українцям у 1921-1922, 1932-1933 (тоді загинуло 9 млн. українців), 1947 рр., щербичину, маланчуківщину, постишевщину, словом великодержавно — шовіністичну політику Москви, яку вона нерідко проводила через своїх гауляйтерів. І хоча про імперсько-колоніальну політику Москви вже чимало написано, однак до усвідомлення цих надзвичайно важливих фактів кожним громадянином України ще далеченько.

Почнемо з давніх часів. З самого початку існування держави т. зв. великоросів одразу ж виникає напруга між нею та державою (державами) русинів — українців. Як влучно відзначав Михайло Грушевський "суздальські князі... (предки пізнішої московської династії), осівши на Поволжю, умисно старалися ще більше підірвати Київ", який на той час значно ослабнув через наскоки кочівників, усобиці тощо. "Братній" Суздаль вдарив у тил Києву, розпочавши першу війну проти Русі-України, що з 1146 р. тяглася (з перервами) кілька десятиріч. Війська князя Юрія Долгорукого — засновника Москви вдерлися на Русь-Україну і у 1149 р. захопили Київ. У 1151 р. вони були вигнані київським князем Ізяславом Мстиславичем.

Юрій знову повернувся, але знову був вигнаний з Києва після того, як Ізяслав блискуче виграв битву на Перепетовому полі (під суч. Білою Церквою) у 1151 р. Восени 1152 р. Долгорукий вчинив невдалий похід на Чернігів, а наступного року з тим же результатом — на Київ. Однак у березні 1154 р. Долгорукий втретє захопив Київ та ненадовго: його отруї-

Московській державі: ікона Вишгородської (Володимирської) Божої Матері...

Син Ізяслава — Мстислав взяв реванш на початку 1170 р. і знову став князем у Києві, але невдовзі помер. Його справу продовжили двоюрідні брати — князі Ростиславичі. У відповідь Андрій послав на Київ величезне на той час військо (50 тис.), однак

У вересні 2014 року, святкуючи 500-річчя спільної перемоги українців, білорусів та литовців над Москвою у битві 1514 року під Оршею, мінські опозиціонери розробили плакати, на яких з іронією використали гасло сучасних московських шовіністів на білоруський манер: "Спасіба дзеду за пабеду!"

ли "вдячні" кияни 15.05.1157 р. Тут же вибухнуло успішне повстання киян проти іноземних загарбників.

Тим часом на престолі в Суздалі сів син Юрія і половчанки — Андрій "Боголюбський", котрий ще ворожіше ставився до Русі-України. Він скерував свої війська на Київ і 8 березня 1169 р. захопив нашу столицю і створив певний етапон ставлення московитів до русинів — українців, ставши предтечею ката Муравйова. Наведемо тут уривок з літопису, який яскраво фіксує братні почуття московитів до наших предків: "І грабували вони два дні увесь город... І не було помилювання нікому і нізвідки; церкви горіли, християн убивали, а других в'язали, жінок вели у полон, силоміць розлучаючи їх з мужами їхніми, діти ридали, дивлячись на матерів своїх. І взяли вони майна безліч, і церкви оголили від ікон, і книг, і риз, і дзвони познімали... І всі святині було забрано. Запалений був навіть монастир Печерський святої Богородиці поганими, але Бог оберіг його від такої біди. І був у Києві серед усіх людей стогін, і туга, і скорбота невістиша, і сльози безпрестанні...". Додамо, що Андрій викрав з Вишгорода чудотворну ікону, яка стала найшанованішою у

під Вишгородом воно було дощенту розгромлене русинами — українцями в ніч на 19 грудня 1173 р. Тільки добре діставши в зуби, ворог припинив свою агресію проти Русі — України. У 1174 р. внаслідок внутрішніх усобиць змовники на чолі з боярином Петром Кучкою вбили в Суздалі Андрія і на престол зійшов син останнього — Всеволод "Велике Гніздо". Всеволод був великим державним мужем уже хоча б тому, що не пхав так нахабно свого носа в українські та білоруські справи. Він, що є рідкісним серед володарів Московщини, не забував про своїх підданих, займався переважно господарством, будував міста й церкви...

Жахливе монголо-татарське нашествя 1237-1240 рр. кардинально змінило ситуацію у Східній Європі, але особливо тяжко відбилося на становищі України. Знесилена у нерівній боротьбі Русь-Україна була поділена між кількома сусідніми державами, однак лишилися ще удільні князівства, які перебували у досить вигідному становищі у складі великого князівства Литовського. Розгорнулася довготривала боротьба за спадщину Києва між Москвою та Вільном. Спочатку перевага "Литовської Русі" була відчутною. За князя

Ольгерда литовсько-українсько-білоруські війська тричі ходили на Москву і оволодівали її передмістями, брали в облогу (листопад 1368, жовтень 1370, осінь 1372), ходили й Новгород та Псков. Витовт Ольгердович продовжив справу батька, відновив владу над східнобілоруськими землями (Смоленське князівство), ходив походами на Рязань (1395) і Твер. На момент смерті Витовта у 1430 р. східні кордони його держави проходили майже Підмосков'ям (біля Тули, Калуги, Можайська, Ржева). Одна після Кревської унії 1385 р. Литва зближується з Польщею, українці й білоруси поступово відтісняються на другорядні позиції, дискримінуються. Ця хибна політика призводить до послаблення Великого князівства Литовського, чим скористалося Московське князівство, що переходить у наступ на західному напрямку і виграє підряд дві війни (1492-1494, 1500-1503), загарбавши українську Сіверщину. Під час чергової війни Москва захопила Смоленськ, але опір їй став сильнішим. 8 вересня 1514 р. військо Великого князівства Литовського, тобто литовці, українці та білоруси та ін., на чолі з українським князем Костянтином І Острозьким вщент розгромили московитів під Оршею на р. Кропивній. Вість про цю перемогу рознеслася по всій Європі, про неї сповістили перші в світі друковані газети. Тоді військо князя Острозького знищило 80-тисячну армію московитів, полонило багатьох бояр, в т. ч. й самого командуючого Булгакова. Великий князь московський Василь III мусив тікати із Смоленська до Москви. Можна згадати і про те, як дана перемога оцінювалася в українських літописах. Так, автор Острозького літописця занотував: "Того ж року на Кропивні наші поразили москви на 80000". У 1517 р. Костянтин Острозький вчинив похід під Опочну і його війська, як пише білоруський літопис: "много лиха московської землі вчинили". Однак в цілому Московське князівство наприкінці 15-поч. 16 ст. виграло війни проти "Литовської Русі", а його правителі стали титулуватися "государями всієї Русі", тобто заявляючи претензії на всю київську спадщину, в першу чергу на сам Київ, також Вітебськ та Полоцьк. З того часу в московському літописанні, а пізніше в російській історіографії з волі Кремля закріплюється погляд, що підкоренням українських і білоруських земель московські князі "доходили своїх прав", не задумуючись над тим, а які взагалі могли бути права Московської князівства на землі

Київської держави.

Війна 1534-1535 рр. закінчилася поразкою Москви. Війська на чолі з київським воєводою Андрієм Немиричем та Василем Чижем розгромили московські війська під командуванням Ф. Овчини і відвоювали Гомель, Стародуб, Радогощ, підійшли до Почепу.

У 1558 р. Москва розв'язала агресію у Прибалтиці (Лівонська війна 1558-1583 рр.), що змусило вступити у війну Литву та Польщу. Спочатку перевага була на боці Москви, війська якої вогнем та мечем пройшли по Білорусі, загарбали Полоцьк, Вітебськ та ін. міста. Це змусило Велике князівство Литовське піти на смутновідому Люблінської унії. Єдина користь, яку дала унія, це успішна відсіч московитам, які мусили невдовзі боронити стіни Пскова. Характерно, що запорозькі козаки, не кажучи вже про війська української шляхти, відзначилися в цій війні (взяття Полоцька, битви під Великими Луками, Невлем, Усвятом, Стародубом, облога Пскова). Московія безнадійно програла кампанію, але її агресія коштувала дорого не тільки їй самій: загинула половина населення Білорусії. Це не завадило московським фальсифікаторам товмачити школярам БССР про...прогресивне значення Лівонської війни для їхньої батьківщини.

Запорожцям припала до смаку війна на північно-східному напрямку. У 1605 р. 20-тисячне українське військо, у котрому було чимало козаків-запорожців, склало ядро армії Лжедимитрія І (за деякими даними він сам був запорожцем). Були при ньому й українські православні князі (Вишневецькі, Ружинські тощо) зі своїми загонами. Лжедимитрій взяв Москву і був проголошений царем. Коли ж він загинув внаслідок повстання москвичів, то запорожці підтримали інших претендентів на московську корону, насамперед шведа, польсько-литовського королевича Владислава. Козаки на чолі з Петром Конашевичем-Сагайдачним, Михайлом Дорошенком та іншими видатними полководцями з боями пройшли всю Московську державу аж до Уралу (ще й Урал переходили!), дійшли до берегів Північного Льодовитого океану, брали Пронськ, Володимир — на Клязьмі, Углич, Пошехонь, Торжок, Орел, Вологду, Царевоборисов, Можайськ, Серпухов, Твер, Калугу та ін., загналися під Олонєць та Архангельськ, штурмували й саму Москву біля Арбатських воріт. Брали й Москву! Тримали разом з білорусами, литовцями та поляками успішну оборону в

України та Росії:

збройних протистоянь

московському Кремлі. 4 липня 1610 р. українці й білоруси брали участь у блискучій перемозі військ Речі Посполитої над московитами під Клушином, причому вони взяли в полон й самого царя Василя Шуйського із братом Дмитрієм. Пізніше царя-невдачу з арканом на шії проведуть вулицями Варшави, але про цей факт з історії "слави рускаго оружя" дуже не люблять згадувати московські квасні патріоти. Характерно, що саме козаки-запорожці дуже не хотіли миру з Москвою, який Річ Посполита уклала у 1619 р., і тільки заборона короля Сигізмунда III змусила покинути їх Московію.

У 1633-1634 рр. Москва спробувала взяти реванш, розпочавши так звану Смоленську війну. Головні події відбулися саме під білоруським містом, яке врешті було взяте військом Речі Посполитої. Тут відзначилися запорожці, серед яких був і... Богдан Хмельницький, котрого король Владислав IV нагородив за це дорогоцінною шаблею. Потім настав відносний спокій, але запорожці, насамперед знаменитий Іван Богун, здійснювали у першій половині — середині 40-х років 17 ст. успішні походи проти Московської держави: від Кодака (суч. Дніпропетровськ) аж до Мордовії!

У 1648 р. вибухла Національно-визвольна війна українського народу проти колоніального гніту Речі Посполитої. Хмельницький у пошуках союзника звернувся за допомогою до Туреччини, Кримського ханства, врешті до Московської держави. "Старший брат" на відміну від кримських татар не поспішав однак із допомогою, вичікував 6 років доки обидві воюючі сторони не знесилились. Коли ж дійсно Україна та Польща знесилилися, тоді Москва вирішила підтримати Б.Хмельницького. У 1654 р. було укладено військово-політичний союз, який Москва й першою грубо порушила вже через рік. В період потужних перемог над Річчю Посполитою московський уряд уклав з нею сепаратне перемир'я, навіть не допустивши до столу переговорів українських представників. Це викликало відповідну реакцію Богдана Хмельницького, котрий по-

спішив укласти військово-політичний союз із Швецією й Трансильванією у 1656 р. Смертю гетьмана Москва вирішила використати для знищення української державної незалежності, що призвело до вибуху російсько-української війни 1658-1659 рр. Новий гетьман Іван Виговський уже й формально розірвав договір 1654 р., уклавши Гадяцький договір з Річчю Посполитою і уклавши з нею мир. Українська армія здобула блискучу перемогу під Конотопом у 1659 р., йшла на Москву, а цар Олексій готувався тікати за Волгу. Однак в Україні розгорілася громадянська війна, брат пішов на брата, всі здобутки гетьмана у боротьбі проти зовнішньої агресії були

примирення, згідно з якими Москва мусила відмовитися від претензій на Україну. Цього в Москві не могли пробачити Шереметьєву, котрий відсидів у татарській неволі аж 20 років. Московський уряд пускає в діло грубу силу й дипломатію. Так, каратель — князь Боротинський сам похвалювався тим, що тільки на Київщині вирізав понад 15 тис. мирних жителів. Як бачимо букет дружби пишню "квітнув" завдяки й "мероприяттям" предка визначного російського поета 19 ст.!

Роки Руїни призвели до послаблення та руйнації Української держави, тяжких людських та матеріальних страт. Московська держава прагнула закріпити за собою нову ко-

антимосковське повстання. Україна була майже повністю очищена від загарбників і тільки у Києві, Чернігові, Ніжині вдержувалися московські воеводи. На Слобожанщині значних успіхів досягли повстанці Івана Сірка, який не зміг вибити московських воевод тільки з Харкова. Дві частини України возз'єдналися під владою одного гетьмана — Петра Дорошенка. Але з північного сходу на неї сунула нова каральна армія на чолі з Г. Ромодановським. Сили були нерівні і чергова спроба вирватися з-під іноземного панування не повелася. На Правобережжі панувала Польща, на півдні Туреччина, на Лівобережжі — Московія...

Ще одна значна спроба

назва "Україна" забороняється в офіційному вжитку. Найменший спротив волі колонізаторів жорстоко карався, про що свідчить придушення Турбаївського повстання козаків на Полтавщині у 1789-1793 рр. Російські війська та донські "казачки" зрадою захопили в полон вождів Коліївщини Івана Гонту та Максима Залізняка з багатьма іншими учасниками повстання, саме вони допомогли Польщі придушити гайдамаків. То чи варто дивуватися тому, що у 19 ст. все на Україні мовчало, бо "благоденствувало"...

Читач легко може поррахувати кількість війн та збройних конфліктів, які виникали протягом майже тисячолітньої історії між Росією та Україною. Одного цього факту достатньо, щоб зайвий раз переконатися у істинності тієї простої речі, що українці (русини) та росіяни (московити) — це різні народи, з різними долями, різними державними інтересами... Доводиться визнати також, що в переважній більшості конфліктів, особливо в останні 350 років, Москва виступала щодо України як агресор та колонізатор.

Коли ж у 1917 р. відродилася Українська держава — УНР (Українська Народна Республіка), то вже в грудні 1917 р. розпочалася збройна інтервенція "червоної" Росії на Україну. У січні 1918 р. карателі Муравйова, посланого Леніном та Троцьким, захопили Київ і знищили близько 5 тис. мирних жителів, винних тільки в тому, що були українцями. Не відставали й "білі"... Після кількох років тяжкої війни незалежність України була силою роздавлена колонізаторами, а українські землі в черговий раз переділені між ними. Більшість українських земель опинилася під владою російських більшовиків, котрі проголосили тут маріонеткове утворення — УРСР. Відчувши, що український народ знову підіймається на боротьбу, завдали йому найпотужнішого удару за всю історію: голокост-штучний голодомор 1932-1933 рр. і винищення української національної інтелігенції. А були ще голодомори 1921-1922, 1947 років, масові репресії, придушення національно-визвольної боротьби українського народу у 40-50 роках, депортації, арешти, які чинилися безпосередньо з волі Москви. Вже й не згадуємо про страхиття Другої світової війни, розв'язаної у 1939 р. Сталінім та Гітлером. Але український народ вистояв і спромігся відродити свою державну незалежність.

**Ще не вмерла Україна!
І не вмере!**

Картина художника Яна Матейки. Король Стефан Баторій восени 1581 року в оточенні полководців, серед яких і українці, приймає послів переляканого російського Пскова — батьківщини десантників, які у 2014 році вторглися в Україну. Під ногами очільника європейського війська лежить московський прапор, а ворожі послі дугами зігнули свої спини... За подвиги українських полків у тій війні проти Московщини король Баторій підніс у дар Запорозькій Січі дорогоцінні клейноди — хоругву, бунчук, булаву і печатку, визнав козацьку вольності і дарував козакам Трахтемирів із Зарубським монастирем на території сучасної Черкаської області...

зведені нанівець. Виговський пішов у відставку, а новий гетьман Юрій Хмельницький під тиском московських військ мусив укласти в Переяславі 27(17). X. 1659 р. уже нерівноправний договір, згідно з яким Україна перетворювалася в автономну одиницю у складі Московської імперії.

У 1660 р. відбувся російсько-український похід проти Речі Посполитої, але через бездарність і самонадійність російського воєначальника В. Шереметьєва він зазнав поразки. Опинившись у тяжкій ситуації Ю. Хмельницький мусив укласти новий нерівноправний мир, але цього разу з Річчю Посполитою, розірвавши договір з Москвою. Шереметьєв теж підписав статті

лонію і тому не шкодувала військ. Однак українців було не просто приборкати! Досить згадати про два антиколоніальних повстання, що вибухнули у Переяславі у 1665 та 1666 рр. Тоді Москва об'єднала свої зусилля з Варшавою і, наплювавши вже вкотре на договір 1654 р., про який так багато люблять згадувати у Кремлі та Маріїнському палаці й нині, дала згоду на розчленування живого тіла України. У 1667 р. на основі Андрусівського перемир'я Україна була переділена між двома хижаками-імперіями: Московською державою та Річчю Посполитою. Це переповнило чашу терпіння народу. У 1668 р. на Лівобічній та Слобідській Україні вибухло

скинути колоніальний гніт була здійснена у 1708 р., коли чергове повстання проти Москви очолив гетьман Іван Мазепа. Його підтримали також запорожці — низовці на чолі з кошовим отаманом Костем Гордієнком. Це повстання було потоплено в крові карателями Петра I, Меншикова, Яковлева Особливо лиха доля випала гетьманській столиці — Батурину, Лебедину, Січі, Старому та Новому Кодакам... У 1711-1712 рр. новий гетьман Пилип Орлик спробував взяти реванш, але програв війну і мусив емігрувати...

За панування Катерини II було завдано останнього удару по українській козацькій державі, ліквідовано Гетьманщину і Запорізьку Січ, сама

Церковний календар

РІЗДВО ПРЕСВЯТОЇ ВЛАДИЧИЦІ НАШОЇ
БОГОРОДИЦІ І ПРИСНОДІВИ МАРІЇ

Немає підстав, а інколи, можливості точно встановити і святкувати земний день народження кожного із величезного сонму православних святих. Їх день смерті на землі — це день нового народження на небесах. І лише у випадку Пречистої Богородиці Приснодіві Марії та Іоана Предтечі, Хрестителя Господнього ми святкуємо не тільки їхнє небесне, але й земне народження. Цей день важливий, бо підкреслює велику правду святої віри про Богоматеринство Пречистої Диви Марії. На велике значення цього свята вказує і його велична назва в наших богослужбових книгах: «іздво Пресвятої Владичиці нашої Богородиці і Приснодіві Марії».

В Євангелії описано дуже мало подій із життя Пречистої Диви Марії. Тут нічого не сказано про її народження, про її молоді роки чи про її Успіння (смерть), навіть не вказано імен її праведних батьків. Звідки ми про це все знаємо? Знаємо про це із Священного Передання Церкви та апокрифічних творів. Апокрифи розповідають нам про такі події із життя Ісуса Христа чи Його Пресвятої Матері, про які не говорять чотири Євангелія. Хоча Свята Церква не визнає всіх апокрифів за істинні книги, навіть за певні історичні джерела, все таки вони несуть у собі багато чого з передання ранньої Церкви.

Головне джерело відомостей про життя Пресвятої Богородиці — це апокрифічна книга «Протоевангеліє Якова», написана приблизно 170–180 року. Ця книга розповіла багато чого не зазначеного в святих Євангеліях і дозволила започаткувати такі церковні святкування: Зачаття праведною Анною Пресвятої Диви Марії, Різдво Пресвятої Богородиці, Введення в храм Пресвятої Богородиці та вшанування пам'яті праведних Іоакима та Анни, яких Церква називає Богоотцями.

Звідси ми і знаємо про обставини народження Пречистої Диви Марії, хто були її батьки. Джерело цих відомостей — апокрифічне Протоевангеліє Якова завжди шанувалося святими отцями, його цитують і пояснюють, зокрема, священномученик Єпіфаній Кіпрський,

преподобний Андрій Критський, святий Софроній Єрусалимський, преподобний Іоан Дамаскин і святий Фотій, патріарх Константинопольський.

У Протоевангелії Якова читаємо, що Пречиста Дива Марія по своєму батькові походила з царського роду Давида, а по матері зі священничого роду Аарона. Її батьки жили в Назареті і були заможні, а при тому відзначалися великою праведністю та любов'ю до Бога. Свої врожаї та прибутки праведний Іоаким ділив на три частини: одну частину давав на пожертву для Бога, другу для бідних, а третю залишав для себе. Великою скорботою Іоакима й Анни була їхня бездітність. У юдеїв бездітність вважалася Божою карою. Тому вони зазнавали багато прикостей. Тож нічого дивного, що вони постійно благали Бога, щоб Він послав їм дитину. Це була головна мета їх молитов і постів. І нарешті, Господь на старості літ дав їм дочку. Тоді вони і не здогадувались про те, що в Божих планах маленька Марія, вже тоді, була призначена стати Матір'ю Сина Божого.

Свято Різдва Божої Матері у Православній Церкві належить до стародавніх Богородичних свят, хоча і не відомо точно, коли воно з'явилося. Про нього згадують святий Іоан Золотоустий, блаженний Августин і преподобний Роман Сладкоспівець. Палестинські письмові джерела доводять, що рівноапостольна Олена, мати імператора Костянтина Великого, збудувала у Єрусалимі храм на честь Різдва Пресвятої Богородиці. В V столітті про це святкування згадує Службеник папи Геласія (492–496).

Стихири на честь цього свята та інші піснеспіви належать богонатхненному перу патріарха Анатолія, Стефана Єрусалимського, Андрія Критського, Іоана Дамаскина і патріарха Германа, а також Йосифа Студита. Офіційне введення цього свята в традицію богослужіння у візантійській імперії приписують імператору Маврикію (582–602 рр.).

Із Православного Сходу святкування Різдва Пресвятої Богородиці прийшло на Захід в VII ст. до Риму, а звідси згодом поширилося на цілу західну латинську Церкву. День 21-го вересня став днем свята тому, що того дня сповнилося дев'ять місяців від зачаття Пречистої Диви Марії праведною Анною, яке наша Церква святкує 22 грудня, а також тому, що того дня мало відбутися освячення храму в її честь у Єрусалимі. Це свято належить до дванадесятих свят нашого церковного року.

**З повагою підготував настоятель Храму святих
Первоверховних Апостолів Петра і Павла
м. Чигирин протоієрей
Василь Циріль**

ДЕНЬ В ІСТОРІЇ
16–30 вересня

16 – 28 вересня 1648 р. черкаський полковник Максим КРИВОНІС розбив військо Яреми Вишневецького під Махнівкою і Старокостянтином.

16 вересня 1914 р. 2500 січових стрільців українського добровольчого легіону у складі австро-угорської армії присягнули на вірність боротьбі за визволення України.

16 – 18 вересня 1924 р. вибухнуло Татарбунарське повстання проти румунської окупації в Бессарабії.

16 вересня 2000 р. – День Пам'яті (зникнення) журналіста Георгія ГОНГАДЗЕ.

17 вересня 1864 р. народився Михайло КОЦЮБІНСЬКИЙ – письменник, діяч таємного антимосковського "Братства тарасівців", створеного у Каневі на Черкащині.

18 вересня 1858 р. народився письменник Адріан КАЩЕНКО, автор численних творів про вікопомну героїку Запорозької Січі.

20 вересня 1919 р. у Христинівці на Черкащині командував Револьюційної повстанської армії України Нестор МАХНО і уряд УНР підписали угоду про спільну боротьбу проти військ українофоба Денікіна.

20 вересня 1923 р. загинув Сидір АНДРУЩЕНКО, подільський отаман.

22 вересня 1888 р. народився барон Сергій ВАЛЬДШТАЙН, полковник Армії УНР, отаман кінного загону ім. кошового отамана Івана Сірка.

22 вересня 1917 р. Симон ПЕТЛЮРА виступив на засіданні Генерального секретаріату УНР із законопроектом про Вільне козацтво.

23 вересня 1648 р. козаки Богдана ХМЕЛЬНИЦЬКОГО розбили військо польської шляхти під Пилявцями.

23 вересня 1900 р. народився Володимир КУБІЙОВИЧ, учений, організатор дивізії "Галичина", головний редактор "Енциклопедії українознавства".

24 вересня 1882 р. народився Микола ГАЛАГАН, член Центральної Ради, ад'ютант командира 1-го Українського козацького полку ім. Богдана Хмельницького.

24 вересня 2004 р. під час президентської виборчої кампанії в Івано-Франківську вчинено "ячний замах" на Віктора Януковича.

25 вересня 1914 р. відбулося бойове хрещення Українських Січових Стрільців: сотня УСС вступила в бій з російським кінним підрозділом і знищила його.

26 вересня 1890 р. у Суботіві на Чигиринщині народився Іван ПОЛТАВЕЦЬ-ОСТРЯНИЦЯ, наказний отаман Вільного козацтва, генеральний писар Гетьмана України, повстанський отаман.

26 вересня 1919 р. війська Нестора Махна прорвали фронт Білої армії і вирубуючи дорогою "великоросів"-окупантів, здійснили переможний рейд на Бердянськ і Таганрог.

26 вересня 1995 р. Україна прийнята до Ради Європи.

27 вересня 1946 р. загинув Юрій ГОРЛІС-ГОРСЬКИЙ, старшина 2-го Запорозького полку Армії УНР, осавул 1-го куреня полку гайдамаків Холодного Яру, письменник.

29 вересня 1845 р. народився письменник, драматург і актор Іван КАРПЕНКО-КАРИЙ.

29 вересня 1866 р. народився Михайло ГРУШЕВСЬКИЙ – історик, Голова Центральної Ради Української Народної Республіки, батьки якого походили з Чигиринщини.

29 вересня 2003 р. Путін вперше здійснив відкритий антиукраїнський демарш: у порушення всіх міжнародних норм росіяни почали будівництво дамби від Таманського півострова до українського острова Коса Тузла.

30 вересня 1769 р. козаки, яких було всього 8 чоловік, здобули турецьку фортецю Хотин і захопили 184 гармати.

30 вересня 1896 р. народився Микола ПАЛІЄНКО, підполковник Армії УНР, майор дивізії "Галичина".

30 вересня 1920 р. Армія УНР викинула війська російських більшовиків з Жмеринки на Вінничині.

30 вересня 1945 р. – підрозділи УПА здобули блискучу перемогу над військами НКВС під Угневим на Львівщині.

Свідectво про державну реєстрацію
КВ №18773-7573ПР від 18.01.2012 р.

Козацький край

Головний редактор –
Олег ОСТРОВСЬКИЙ
Шеф-редактор – Віктор ВОЛЯ
Редактор випуску – Петро ДОБРО
Голова редакційної ради –
Володимир МУЛЯВА
Засновник – Чигиринська ГО
"Вільне Козацтво Холодного Яру"

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС ГАЗЕТИ – 89155

Адреса редакції:
вул. Ільїна, 330, к.4, м.Черкаси, 18005, тел.: (0472) 31-29-74
E-mail: Cossack_land@i.ua

Газета віддрукована в ПП Руденко Ю.І.,
м. Черкаси, вул. Вербовацького, 1а. Тираж – 10 000 екз.
Замовлення №